

การเตรียมความพร้อมสู่การเป็น
ผู้สอบบัญชีภาษีอากร (Tax auditor)

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วน

ดร.นภัสรัญช์ บุญสร้าง
กรมสรรพากร
สงวนสิทธิ์

ปพพ.เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

มาตรา 1012	การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงเข้ากันเพื่อ <u>กระทำกิจการร่วมกัน</u> ด้วยประสงค์จะ <u>แบ่งปันกำไร</u> อันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น
มาตรา 1013	ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นท่านกำหนดเป็น 3 ประเภท คือ 1. ห้างหุ้นส่วนสามัญ 2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด 3. บริษัทจำกัด
มาตรา 1015	ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเมื่อได้จดทะเบียนแล้ว ถือเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งรวมเข้ากันเป็นห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทนั้น

ปพพ.เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

มาตรา 1021	นายทะเบียนทุกคนจะต้องแต่งย่อรายการซึ่งได้ลงทะเบียนส่งไปลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นคราวๆ ตามแบบซึ่งเสนาบดีเจ้ากระทรวงจะได้กำหนดให้
มาตรา 1022	เมื่อได้พิมพ์โฆษณาดังนั้นแล้ว ท่านให้ถือว่าบรรดาเอกสารและข้อความซึ่งลงทะเบียนอันได้กล่าวถึงในย่อรายการนั้น เป็นอันรู้แก่บุคคลทั้งปวง ไม่เลือกกว่าเป็นผู้เกี่ยวข้องด้วยห้างหุ้นส่วนหรือด้วยบริษัทนั้นหรือไม่เกี่ยวข้อง

ปพพ.เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

มาตรา
1023

ผู้เป็นหุ้นส่วนที่ดี ห้างหุ้นส่วนที่ดี หรือบริษัทที่ดี จะถือเอาประโยชน์แก่บุคคลภายนอกเพราะเหตุที่มีสัญญา หรือเอกสาร หรือข้อความอันบังคับให้จดทะเบียนตามลักษณะนี้ยังไม่ได้ จนกว่าจะได้ลงพิมพ์โฆษณาดังกล่าวแล้ว แต่ฝ่ายบุคคลภายนอกจะถือเอาประโยชน์เช่นนั้นได้

แต่ถึงกระนั้นก็ดี ผู้เป็นหุ้นส่วน ผู้ถือหุ้น ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท ซึ่งได้รับชำระหนี้ก่อนโฆษณานั้นย่อมไม่จำต้องคืน

ข้อแตกต่างระหว่างห้างหุ้นส่วนและบริษัท

หลักเกณฑ์	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วน
•การก่อตั้ง	จะต้องจดทะเบียนเสมอ	ไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนก็ได้ <u>เว้นแต่</u> ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่ต้องจดทะเบียนเพื่อให้รู้ว่าใครเป็นหุ้นส่วน ประเภทจำกัดความรับผิด เพราะ บุคคลเหล่านี้ไม่มีอำนาจจัดการห้าง
•ฐานะทางกฎหมาย	เป็นนิติบุคคล	ห้างหุ้นส่วนที่ไม่ได้จดทะเบียนเท่านั้น ที่ไม่เป็นนิติบุคคล
•จำนวนสมาชิก	จะต้องมีบุคคลตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป เป็นผู้เริ่มก่อการและ จัดตั้งบริษัทจำกัด	มีบุคคล 2 คนมาร่วมกันก็จัดตั้งเป็น ห้างหุ้นส่วนได้

ข้อแตกต่างระหว่างห้างหุ้นส่วนและบริษัท

หลักเกณฑ์	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วน
•คุณสมบัติ	ถือเรื่องทุนเป็นสำคัญ	ถือคุณสมบัติของบุคคลที่เป็นหุ้นส่วนเป็นสำคัญ
ข้อสังเกต การตาย ล้มละลาย หรือตกเป็นคนไร้ความสามารถของหุ้นส่วนนั้น ทำให้ห้างหุ้นส่วนสามัญต้องเลิกกัน แต่ถ้าผู้ถือหุ้นการตาย ล้มละลาย หรือตกเป็นคนไร้ความสามารถไม่เป็นเหตุให้บริษัทต้องเลิกแต่อย่างใด		
•วัตถุประสงค์ของสมาชิก	สมาชิกผู้ถือหุ้นหวังเงินปันผลและกำไรในการซื้อขายหุ้นของบริษัท	แสวงหาผลกำไรจากการดำเนินกิจการ
•สิ่งที่นำมาลงหุ้น	โดยปกติแล้วผู้ถือหุ้นในบริษัทต้องชำระค่าหุ้นเป็นเงิน เว้นแต่ บริษัทจะออกหุ้นลมหรือหุ้นทดแทนแรงงานโดยไม่ต้องชำระค่าหุ้น	อาจนำเงิน ทรัพย์สิน หรือแรงงานมาลงหุ้นได้ ยกเว้น หุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบลงเป็นเงินเท่านั้น

ห้างหุ้นส่วนสามัญกับห้างหุ้นส่วนจำกัด

	ห้างหุ้นส่วนสามัญ	ห้างหุ้นส่วนจำกัด
1	ประกอบด้วยผู้เป็นหุ้นส่วนตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป	ประกอบด้วยผู้เป็นหุ้นส่วนตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป
2	ผู้เป็นหุ้นส่วน <u>ทุกคน</u> ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ในบรรดาหนี้สินทั้งปวงของห้าง หุ้นส่วนโดยไม่จำกัดจำนวน	มีหุ้นส่วน 2 จำพวก คือ -จำพวก จำกัดความรับผิด เพียง จำนวนเงินที่ตนรับว่าจะลงทุนใน ห้างหุ้นส่วนเท่านั้น -จำพวก ไม่จำกัดความรับผิด ใน บรรดาหนี้สินทั้งปวงของห้าง หุ้นส่วน โดยไม่จำกัดจำนวน

######

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

- ห้างหุ้นส่วนสามัญ จึงแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

(1) ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีได้จดทะเบียน

- ไม่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เรียกว่า “ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีได้จดทะเบียน” ซึ่งไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

(2) ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน

- จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เรียกว่า “ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล” ซึ่งมีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

- **ห้างหุ้นส่วนสามัญ** คือ สัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงนำหุ้นมาลงทุนในห้างไม่ว่าจะเป็นเงินหรือทรัพย์สินสิ่งอื่นหรือลงแรงงานก็ได้ โดยกระทำการกิจการร่วมกันด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น และบุคคลผู้เป็นหุ้นส่วนหมดทุกคนต้องรับผิดชอบกันเพื่อหนี้ทั้งปวงของหุ้นส่วนโดยไม่มีจำกัด (ม.1012,1025,1026)

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

1. ลักษณะสำคัญของห้างหุ้นส่วนสามัญ

- (1) ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันในหนี้ของห้างฯ
- (2) เป็นความรับผิดชอบโดยไม่จำกัดจำนวน ผู้เป็นหุ้นส่วนจะปฏิเสธไม่ยอมชำระหนี้ที่เกินกว่าส่วนของหุ้นของตนไม่ได้
- (3) ถ้าหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งตาย ล้มละลายหรือตกเป็นคนไร้ความสามารถห้างฯก็ต้องเลิก

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

2. ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยตนเอง

(1) เกี่ยวกับการลงหุ้น มีสิทธิทำได้ 3 กรณี

(1.1) เงิน ต้องเป็นเงินตราที่ใช้ชำระหนี้กันได้ในปัจจุบันจะเป็นเงินสกุลใดก็ได้

(1.2) ทรัพย์สิน ควรตีราคาไว้ว่ามีราคาเท่าใดหากไม่ได้ตีราคาไว้ให้ถือว่ามิต่ำเท่ากับผู้ที่ลงหุ้นด้วยเงิน

(1.3) แรงงาน (กำลังแรงงาน กำลังสมองฯ) ไม่ใช่ทุนที่แท้จริง ดังนั้น ควรตกลงกันไว้ว่ามีมูลค่าเท่าใดเพื่อประโยชน์การแบ่งกำไร หากมิได้กำหนดไว้ให้ถือว่ามิต่ำเท่ากับผลเฉลี่ยของผู้ลงหุ้นด้วยเงินกับผู้ลงหุ้นด้วยทรัพย์สิน

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

2. ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยตนเอง (ต่อ)

(2) เกี่ยวกับการทำไรขาดทุน

(2.1) กรณีมิได้ตกลงกันไว้ อัตราส่วนเป็นไปตามมูลค่าหุ้นของแต่ละคน

(2.2) กรณีได้ตกลงกันไว้

- ตกลงไว้เฉพาะในเรื่องการแบ่งกำไรอย่างเดียว เมื่อผลของการประกอบกิจการขาดทุน ให้เฉลี่ยผลขาดทุนเป็นไปตามสัดส่วนของข้อตกลงของการแบ่งกำไรนั้น หรือมีข้อในเรื่องผลขาดทุนอย่างเดียว เมื่อผลของการประกอบกิจการมีกำไรก็ให้เฉลี่ยผลกำไรเป็นไปตามสัดส่วนของข้อตกลง เรื่องผลขาดทุนนั้นด้วยในทำนองเดียวกัน (ม.1045)
- ตกลงให้แบ่งเฉลี่ยทั้งกำไรและขาดทุนไว้แน่นอน ก็ให้จัดสรรเป็นไปตามข้อตกลงนั้น

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

2. ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยตนเอง (ต่อ)

(3) เกี่ยวกับการจัดการงานห้างฯ

(3.1) การจัดการของห้างฯ

- **ไม่ได้ตกลงกันไว้** ให้ใครจัดการงานห้างฯ ให้หุ้นส่วนทุกคนช่วยกันจัดการ หุ้นส่วนคนใดจะทำสัญญากับบุคคลภายนอกได้ จะต้องเป็นกรณีที่หุ้นส่วนคนอื่น ๆ ไม่ได้ทักท้วงเท่านั้น แม้หุ้นส่วนรายนั้นได้เข้าทำสัญญาทั้งที่มีการทักท้วงก็ไม่มีผลกระทบต่อคู่สัญญาซึ่งเป็นบุคคลภายนอก
- **ได้ตกลงกันไว้** ก็ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งหรือจัดตั้งนั้น จัดการงานของห้างฯ (การตกลงมี 2 กรณีคือตกลงโดยเสียงข้างมากโดยไม่คำนึงถึงจำนวนที่ลงหุ้น และตกลงโดยการแต่งตั้งหุ้นส่วนผู้จัดการ)

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

2. ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันเอง (ต่อ)

(3) เกี่ยวกับการจัดการงานห้างฯ

(3.2) การดูแลครอบงำกิจการ ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนมีสิทธิที่จะไต่ถาม
การงานของห้างฯ ตรวจสอบและขอคัดสำเนาสมุดบัญชีและเอกสาร
ของห้างฯ ได้เป็นสิทธิที่ผู้เป็นหุ้นส่วนแต่ละคนสามารถกระทำได้
โดยไม่ต้องอาศัยเสียงข้างมากแต่ อย่างใด

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

2. ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันเอง (ต่อ)

(3) เกี่ยวกับการจัดการงานห้างฯ

(3.3) ข้อห้าม สิทธิและหน้าที่อื่นของผู้เป็นหุ้นส่วน

- ห้ามชักนำบุคคลอื่นเข้ามาเป็นหุ้นส่วนในห้างฯ เพิ่มเติม เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากหุ้นส่วนเดิมทุกคน (ม.1040) อย่างไรก็ตามสามารถโอนหุ้นที่มีอยู่ให้แก่หุ้นส่วนเดิมได้
- ห้ามหุ้นส่วนทุกคนไม่ว่าจะเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการหรือไม่ก็ตาม ประกอบกิจการที่เหมือนและแข่งขันกับห้างฯ

★ ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดทำการฝ่าฝืนผู้เป็นหุ้นส่วนคนอื่นๆ สามารถเรียกเอาผลกำไรซึ่งผู้นั้นหาได้ทั้งหมด หรือเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อการที่ห้างหุ้นส่วนได้รับความเสียหายเพราะเหตุนั้น แต่ห้ามมิให้ฟ้องเรียกเมื่อพ้นเวลา 1 ปี นับแต่วันทำการฝ่าฝืน (ม.1038)

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

2. ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันเอง (ต่อ)

(3) เกี่ยวกับการจัดการงานห้างฯ

(3.3) ข้อห้าม สิทธิและหน้าที่อื่นของผู้เป็นหุ้นส่วน (ต่อ)

- ผู้เป็นหุ้นส่วนโดยอมให้ห้างฯ ใช้ชื่อของตนเป็นชื่อห้างฯ เมื่อตนออกจากห้างฯ ไปแล้วมีสิทธิขอให้งดใช้ชื่อของตนได้ (ม.1047)
- ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งโอนส่วนกำไรของตนในห้างหุ้นส่วนทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ให้แก่บุคคลภายนอกโดยมิได้รับความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนที่เหลือ บุคคลภายนอกนั้นจะเข้าเป็นหุ้นส่วนไม่ได้ (ม.1041)
- ห้ามมิให้เปลี่ยนแปลงข้อสัญญาเดิมแห่งห้างหุ้นส่วนหรือประเภทแห่งกิจการ นอกจากด้วยความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนหมดด้วยกันทุกคน เว้นแต่จะมีข้อตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น (ม.1032)

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

3. ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก

(1) สิทธิต่อบุคคลภายนอก

(1.1) หุ้นส่วนผู้จัดการมีสิทธิใช้ชื่อของตนเป็นคู่สัญญาหรือฟ้องคดีได้โดยระบุในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการ

(1.2) หากบุคคลภายนอกละเมิดต่อห้างฯ หุ้นส่วนผู้จัดการมีสิทธิฟ้องได้โดยล่ำพั่งเพื่อรักษาสีทธิหรือทรัพย์สินของห้าง

ความเกี่ยวพันในเรื่องสัญญา

- ก. หุ้นส่วนคนหนึ่งไปทำสัญญากับบุคคลภายนอก หุ้นส่วนคนอื่นแม้ไม่ได้ทำสัญญาด้วยก็ต้องรับผิดชอบ (ตามหลักตัวแทน)
- ข. หุ้นส่วนที่ไปทำสัญญาตาม ก. นั้นจะต้องทำสัญญาภายในขอบวัตถุประสงค์ของห้างหรือได้จัดทำไปในทางที่เป็นธรรมดาการค้า

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

3. ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก (ต่อ)

(1) สิทธิต่อบุคคลภายนอก (ต่อ)

(1.3) กรณีหุ้นส่วนคนหนึ่งที่ไม่มีชื่อเป็นคู่สัญญาในสัญญาที่หุ้นส่วนคนหนึ่งไปทำต่อบุคคลภายนอก หุ้นส่วนที่ไม่ได้ทำสัญญาหรือไม่มีชื่อในสัญญาสามารถจะเรียกเอาประโยชน์จากสัญญานั้นกับหุ้นส่วนด้วยกันเองได้ (ม.1048) แต่จะไปเรียกร้องให้บุคคลภายนอกเขารับผิดตามสัญญาโดยอ้างสิทธิว่าตนเองเป็นหุ้นส่วนโดยที่ไม่ได้มีชื่อในสัญญานั้นเรียกไม่ได้ (ม.1049)

*แต่หากเป็นกรณีห้างที่เป็นนิติบุคคล หุ้นส่วนอ้างสิทธิเอาแก่บุคคลภายนอกได้ด้วย แม้สัญญานั้นจะไม่ปรากฏชื่อของหุ้นส่วนอยู่ก็ตาม (ม.1065)

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

3. ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก (ต่อ)

(1) สิทธิต่อบุคคลภายนอก (ต่อ)

(1.3) กรณีหุ้นส่วนคนหนึ่งที่ไม่มีชื่อเป็นคู่สัญญาในสัญญาที่หุ้นส่วนคนหนึ่งไปทำต่อบุคคลภายนอก หุ้นส่วนที่ไม่ได้ทำสัญญาหรือไม่มีชื่อในสัญญาสามารถจะเรียกเอาประโยชน์จากสัญญานั้นกับหุ้นส่วนด้วยกันเองได้ (ม.1048) แต่จะไปเรียกร้องให้บุคคลภายนอกเขารับผิดตามสัญญาโดยอ้างสิทธิว่าตนเองเป็นหุ้นส่วนโดยที่ไม่ได้มีชื่อในสัญญานั้นเรียกไม่ได้ (ม.1049)

*แต่หากเป็นกรณีห้างที่เป็นนิติบุคคล หุ้นส่วนอ้างสิทธิเอาแก่บุคคลภายนอกได้ด้วย แม้สัญญานั้นจะไม่ปรากฏชื่อของหุ้นส่วนอยู่ก็ตาม (ม.1065)

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

3. ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก (ต่อ)

(2) ความรับผิดชอบบุคคลภายนอก

การจัดการควบคุมดูแลทั้งหลาย ต้องเป็นการจัดการเกี่ยวกับกิจการของห้างฯ ไม่ใช่เรื่องส่วนตัวของผู้เป็นหุ้นส่วน หรือหุ้นส่วนผู้จัดการกระทำไปตามธรรมดาหรือปกติทางการค้าภายในวัตถุประสงค์ของห้างฯ หรืออาจเป็นการกระทำซึ่งเกี่ยวเนื่องกับวัตถุประสงค์หรือความจำเป็นในการดำเนินกิจการของห้างฯ ก็ได้

*เช่น ฎีกาที่ 3-4/2487 กิจการใดเป็นเรื่องธรรมดาทางการค้า จะต้องพิจารณาตามสภาพของธุรกิจ และประเพณีที่ปฏิบัติกันอยู่

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

3. ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก (ต่อ)

(3) ความเกี่ยวพันในเรื่องละเมิด

ผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน จะต้องรับผิดชอบในผลของละเมิดต่อบุคคลภายนอกเช่นเดียวกับตัวการตัวแทน ซึ่งโยงไปใช้ในรื่องนายจ้างลูกจ้าง ดังนั้น หากหุ้นส่วนที่มีอำนาจจัดการไปทำละเมิดกับบุคคลภายนอก หุ้นส่วนอื่นถึงแม้ไม่ได้ทำละเมิดก็จำต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งหนี้ละเมิดที่เกิดขึ้นนั้นด้วย

แต่การกระทำละเมิดดังกล่าว จะต้องกระทำภายในขอบวัตถุประสงค์หรือขอบแห่งกิจการงานของห้างหรือเป็นการกระทำในทางธรรมดาการค้าของห้าง

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

3. ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก (ต่อ)

(4) ข้อจำกัดอำนาจของผู้เป็นหุ้นส่วนไม่ผูกพันบุคคลภายนอก

หุ้นส่วนจะมีการตกลงกันจำกัดอำนาจหรือจำกัดความรับผิดชอบต่างๆ ไว้อย่างไรก็ได้ เป็นไปตามสัญญาในการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนนั้น แต่ทั้งนี้ ก็มีผลเพียงเฉพาะกับหุ้นส่วนด้วยกันเท่านั้น จะอ้างขอตกลงนั้นขึ้นยันบุคคลภายนอกผู้กระทำโดยสุจริตไม่ได้ตาม (ม.1053)

* ดังนั้น หากบุคคลภายนอกรู้ข้อจำกัดของหุ้นส่วนนั้นแล้วยังไปทำสัญญาก็ถือว่าบุคคลภายนอกนั้นไม่สุจริต จะยกเอา ม.1053 ขึ้นอ้างไม่ได้

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

3. ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก (ต่อ)

(5) ผู้เป็นหุ้นส่วนที่ออกจากห้างฯ ไปแล้ว ยังคงต้องรับผิดชอบในหนี้ของห้างฯ ก่อนที่ตนออกจากห้างฯ ไปโดยพิจารณาความรับผิดชอบว่าหนี้หนี้ที่เกิดขึ้นก่อนออกหรือไม่ โดยไม่คำนึงว่าหนี้หนี้จะถึงกำหนดชำระเมื่อไร (ม.1051)

*กรณีนี้ไม่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาความรับผิดชอบไว้ ต้องรับผิดชอบจนกว่า หนี้แต่ละประเภทจะขาดอายุความ เช่น

- กู้ยืมเงิน อายุความ 10 ปี
- จำทำของ อายุความ 2 ปี
- ละเมิด อายุความ 1 ปี

*ผู้ที่ไม่ได้เป็นหุ้นส่วนในห้างฯ แต่ได้แสดงด้วยพฤติการณ์ต่าง ๆ ต่อบุคคลภายนอกว่าตนเป็นหุ้นส่วน จะต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเสมือนตนเป็นหุ้นส่วนด้วย

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

3. ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก (ต่อ)

(6) เมื่อหุ้นส่วนได้ออกจากหุ้นส่วนไปแล้ว หนี้ที่ก่อให้เกิดขึ้นหลังจากนั้น หุ้นส่วนที่ออกย่อมไม่ต้องรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นหนี้จากสัญญาหนี้จากละเมิดก็ตาม

เว้นแต่ หุ้นส่วนที่ออกไปนั้นได้ยอมให้ห้างใช้ชื่อตนเป็นชื่อของห้างอยู่ ทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจผิด ก็อาจจะต้องรับผิดชอบในหนี้ของห้างได้ (ม.1054)

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

3. ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก (ต่อ)

(7) ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดตายไปแล้ว และห้างนั้นยังคงค้าขายต่อไปในชื่อเดิมของห้าง หรือใช้ชื่อของหุ้นส่วนผู้ตายควบอยู่ด้วยก็ดี ไม่ทำให้กองมรดกของผู้ตายต้องรับผิดชอบในหนี้ใด ๆ อันห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นภายหลังการตายนั้น (ม.1054 วรรคสอง)

(8) ผู้ที่เพิ่งเข้ามาเป็นหุ้นส่วนใหม่ จะต้องรับผิดชอบในหนี้ทั้งหลายของห้างฯ ที่มีขึ้นก่อนตนเข้ามาเป็นหุ้นส่วนด้วย (ม.1052)

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

4. การเลิกและชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนสามัญ

การยกเลิกห้างหุ้นส่วน หมายถึง การเลิกประกอบกิจการค้าโดยนำทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนที่มีอยู่ทั้งหมดออกจำหน่าย แลชำระหนี้สินทั้งหมดของห้างหุ้นส่วน ถ้ามีเงินเหลือจึงนำมาจ่ายคืนทุนให้กับผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน ขั้นตอนที่สำคัญของการเลิกห้างหุ้นส่วนคือ การชำระบัญชี สาเหตุของการยกเลิกห้างหุ้นส่วน

ห้ามหุ้นส่วนสามัญ

4. การเลิกและชำระบัญชีห้ามหุ้นส่วนสามัญ

การเลิกห้ามหุ้นส่วนสามัญ กฎหมายไม่ยอมให้มีการเลิกห้ามได้โดยง่ายเหมือนสัญญาโดยทั่วไป โดยจะต้องมีเหตุแห่งการเลิกอย่างใดอย่างหนึ่งก่อน จึงจะเลิกห้ามกันได้

* แต่อย่างไรเสียห้ามหุ้นส่วนเป็นเรื่องของสัญญา ดังนั้น หากว่าได้มีการตกลงกันไว้เกี่ยวกับการเลิกห้ามชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้นว่าจะเลิกห้ามกันเมื่อใดหรือจะเลิกกันอย่างไร การเลิกห้ามก็ต้องเป็นไปตามที่ได้ตกลงกันไว้

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

4. การเลิกและชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนสามัญ (ต่อ)

(1) หลักเกณฑ์การเลิกห้างฯ มี 3 กรณี (ม.1055)

(1.1) เลิกโดยสัญญา

- ในสัญญาห้างหุ้นส่วนกำหนดว่า ถ้าเกิดกรณีใดกรณีหนึ่งขึ้นแล้วต้องเลิกห้างหุ้นส่วน
- ในสัญญากำหนดระยะเวลาในการดำเนินกิจการไว้
- ในสัญญาการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนตั้งขึ้นเพื่อทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์หนึ่ง เมื่อกิจการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ถือว่าห้างต้องเลิกไป

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

4. การเลิกและชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนสามัญ (ต่อ)

(1) หลักเกณฑ์การเลิกห้างฯ มี 3 กรณี (ม.1055)

(1.2) เลิกโดยผลของกฎหมาย (ม.1055)

• กรณีหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่ง ตาย ล้มละลาย หรือตกเป็นคนไร้ความสามารถ เพราะคุณสมบัติของผู้เป็นหุ้นส่วนถือเป็นสาระสำคัญในการจัดตั้งห้างหุ้นส่วน

เช่น ฎีกาที่ 191/2501 เมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนตายห้างฯ จึงเลิกกัน
จะบังคับให้ผู้จัดการมรดกหรือทายาทเข้าเป็นหุ้นส่วนแทน
ไม่ได้ เว้นแต่

- หุ้นส่วนคนอื่น ๆ ยอมให้เข้ามาเป็นหุ้นส่วนแทน
- เมื่อหุ้นส่วนคนอื่น ๆ รับซื้อหุ้นนั้น

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

4. การเลิกและชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนสามัญ (ต่อ)

(1) หลักเกณฑ์การเลิกห้างฯ มี 3 กรณี (ม.1055)

(1.2) เลิกโดยผลของกฎหมาย (ต่อ)

- กรณีการเลิกโดยความประสงค์ของผู้เป็นหุ้นส่วนเอง
 - ถ้าห้างหุ้นส่วนตั้งขึ้นโดยระบุกำหนดเวลาในสัญญา แต่หุ้นส่วนทุกคนตกลงเลิกห้างเป็นเอกฉันท์ ก็ถือว่าเลิกห้างได้
 - ถ้าห้างหุ้นส่วนตั้งขึ้นโดยไม่ได้กำหนดระยะเวลาเลิกห้าง และมีหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดบอกเลิกเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีของห้างโดยบอกกล่าวล่วงหน้าก่อนวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี ไม่น้อยกว่า 6 เดือน ห้างหุ้นส่วนจะต้องเลิกตามคำบอกกล่าวของหุ้นส่วนนั้น

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

4. การเลิกและชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนสามัญ (ต่อ)

(1) หลักเกณฑ์การเลิกห้างฯ มี 3 กรณี (ม.1055)

(1.2) เลิกโดยผลของกฎหมาย (ต่อ)

2) เมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งให้คำบอกกล่าวแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนอื่น ๆ เมื่อสิ้นรอบปีในทางบัญชีเงินของห้างหุ้นส่วนนั้น และผู้เป็นหุ้นส่วนนั้นได้บอกกล่าวความจำนองจะเลิกล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 6 เดือน (ม.1056)

ข้อสังเกต

ก. ความเป็นหุ้นส่วนนั้นเป็นสิทธิเฉพาะตัว ดังนั้นเมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งตาย หรือล้มละลาย หรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ โดยหลักแล้วจึงไม่สามารถถ่ายโอนกันได้ กฎหมายจึงกำหนดให้ห้างต้องเลิกกัน

ข. ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนที่ยังอยู่ ตาม 1) และ 2) รับซื้อหุ้นของผู้ที่ออกจากหุ้นส่วนไป สัญญาหุ้นส่วนนั้นก็ยังคงใช้ได้ต่อไปในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนที่ยังอยู่ด้วยกัน (1056)

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

4. การเลิกและชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนสามัญ (ต่อ)

(1) หลักเกณฑ์การเลิกห้างฯ มี 3 กรณี (ม.1055)

(1.3) เลิกโดยคำสั่งศาล การเลิกห้างหุ้นส่วนโดยคำสั่งศาลซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดร้องขอ (ม.1057) ได้แก่

- เมื่อหุ้นส่วนคนหนึ่งคนใดละเมิดข้อตกลงอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในสัญญา
- เมื่อการดำเนินการนั้นขาดทุนอย่างเด็ดขาดต่อกันและไม่มีวันจะฟื้นตัวได้อีก
- มีเหตุสุดวิสัยอันทำให้ห้างไม่สามารถดำเนินงานต่อไปได้

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

4. การเลิกและชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนสามัญ (ต่อ)

- (2) การชำระบัญชี เมื่อห้างหุ้นส่วนเลิกกันแล้ว ให้จัดการชำระบัญชี เว้นแต่จะได้ตกลงกันให้จัดการทรัพย์สินโดยวิธีอื่นในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันหรือว่าห้างหุ้นส่วนนั้นศาลได้พิพากษาให้ล้มละลาย
- ถ้าการเลิกห้างหุ้นส่วนนั้นได้เป็นไปโดยที่เจ้าหนี้เฉพาะตัวของผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งได้ให้คำบอกกล่าวก็ดี หรือโดยที่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งล้มละลายก็ดี จะงดการชำระบัญชีได้ต่อเมื่อเจ้าหนี้คนนั้น หรือเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ยินยอมด้วย
 - การชำระบัญชีนั้น ให้ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดด้วยกันจัดทำ หรือให้บุคคลอื่นซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนได้แต่งตั้งขึ้นนั้นเป็นผู้จัดทำ

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

4. การเลิกและชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนสามัญ (ต่อ)

(3) อำนาจหน้าที่ของผู้ชำระบัญชี

(3.1) สะสางบัญชี และทำบัญชีงบดุล

(3.2) รวบรวมทรัพย์สิน (ทรัพย์สินและหนี้สิน) แล้วนำทรัพย์สินของห้างฯ ไปขายเพื่อนำเงินไปชำระหนี้ รวมทั้งแบ่งทรัพย์สิน แบ่งกำไร หรือเฉลี่ยขาดทุน

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

4. การเลิกและชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนสามัญ (ต่อ)

(4) ลำดับแห่งการชำระบัญชี (ม.1062, 1063) โดยผู้ชำระบัญชีต้องชำระหนี้ของห้างฯ ตามลำดับ ดังนี้

(4.1) ชำระแก่บุคคลภายนอก

(4.2) ใช้หนี้แก่หุ้นส่วนได้ออกเงินทดรองไปก่อน

(4.3) คืนทุนทรัพย์แก่หุ้นส่วนแต่ละคน แต่กรณีผู้ที่ลงทุนด้วยแรงงานจะไม่มี การคืนทุนในส่วนนี้แต่อย่างใด เว้นแต่ได้ตกลงกันไว้ตั้งแต่เริ่มตั้งห้าง ฯ ว่าจะให้คืนทุนสำหรับผู้ลงแรงงานด้วย

(4.4) เหลือกำไรหรือขาดทุน

วิธีปฏิบัติในทางบัญชี ในการเลิกห้างหุ้นส่วนและชำระบัญชี

1. คำนวณหาผลกำไรขาดทุนของห้างหุ้นส่วน จนถึงวันชำระบัญชี แล้วแบ่งให้หุ้นส่วนตามอัตราส่วนแบ่งกำไรที่ตกลงกัน
2. จำหน่ายสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วน แล้วแบ่งกำไรหรือขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์ให้หุ้นส่วนตามอัตราส่วนแบ่งกำไรที่ตกลงกัน
3. จ่ายค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี
4. จ่ายชำระหนี้สินของห้างหุ้นส่วนต่อเจ้าหนี้ภายนอก

วิธีปฏิบัติในทางบัญชี ในการเลิกห้างหุ้นส่วนและชำระบัญชี

5. จ่ายชำระหนี้สินของห้างหุ้นส่วนต่อเจ้าหนี้ภายใน เช่น การจ่ายค่าใช้จ่ายที่หุ้นส่วนจ่ายแทน หรือจ่ายเงินทดรองจ่ายของผู้เป็นหุ้นส่วน หรือเงินกู้ของหุ้นส่วน ฯลฯ
6. จ่ายเงินสดคืนทุนให้ผู้เป็นหุ้นส่วน ซึ่งมี 2 วิธี
 - 6.1 จ่ายคืนทุนครั้งเดียวเมื่อห้างขายสินทรัพย์หมดภายในครั้งเดียว
 - 6.2 จ่ายคืนทุนเป็นงวด ๆ เมื่อห้างขายสินทรัพย์ไม่หมดภายในครั้งเดียว
 - การชำระบัญชีโดยจ่ายคืนทุนครั้งเดียว มี 2 กรณี
 - (1) จ่ายคืนทุนครั้งเดียวโดยจำหน่ายสินทรัพย์มีกำไร
 - (2) จ่ายคืนทุนครั้งเดียวโดยจำหน่ายสินทรัพย์มีผลขาดทุน

ห้างหุ้นส่วนสามัญ

สิทธิของผู้เป็นหุ้นส่วนในทรัพย์สินของห้าง

เมื่อมีการจดทะเบียนแล้ว หุ้นส่วนกับห้างซึ่งเป็นคนละคนกัน ทรัพย์สินจึงเป็นของห้างไม่ใช่ของหุ้นส่วน

ดังนั้น หุ้นส่วนมีเพียงสิทธิที่จะได้รับแบ่งกำไรตามสัญญา จัดตั้งห้างหุ้นส่วน หรือได้รับทุนหรือค่าหุ้นคืนเมื่อเลิกห้าง ก่อนที่จะมีสิทธิได้รับทุนหรือหุ้นคืนต้องมีการชำระบัญชีก่อน

เพราะฉะนั้น เจ้าหนี้ส่วนตัวของผู้เป็นหุ้นส่วนย่อมไม่มีสิทธิในทรัพย์สินของห้าง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เป็นห้างหุ้นส่วนประเภทหนึ่ง หลักเกณฑ์ทั่วไป ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขเรื่องห้างหุ้นส่วนสามัญ เว้นแต่มีบัญญัติไว้

โดยเฉพาะ เช่น

- ห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล (ม.1078)
- ผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัด มี 2 จำพวก (ม.1077)

(1) จำกัดความรับผิด รับผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับ
ลงหุ้น

(2) ไม่จำกัดความรับผิด รับผิดในหนี้ของห้างฯ โดยไม่จำกัด
จำนวน

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

เงื่อนไข	จำกัดความรับผิด	ไม่จำกัดความรับผิด
คุณสมบัติ ของหุ้นส่วน	• <u>ไม่ใช่</u>สาระสำคัญเนื่องจากเป็นผู้มีความรับผิดจำกัด - โอนหุ้นของตนให้คนอื่นได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากหุ้นส่วนอื่น (ม.1091) - การตาย ล้มละลาย หรือตกเป็นคนไร้ความสามารถ <u>ไม่</u> ทำให้ห้างฯ เลิก ทายาทของผู้ตาย ผู้ซื้อหุ้นจากบุคคลล้มละลาย ก็สามารถเข้าเป็นหุ้นส่วนแทนที่ได้ (ม.1092)	• ถือเป็นเรื่องสาระสำคัญอย่างยิ่ง - เมื่อหุ้นส่วนตาย ล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ <u>ห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องเลิก</u> (ม.1055 (5) และ 1080))

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

เงื่อนไข	จำกัดความรับผิด	ไม่จำกัดความรับผิด
สิทธิ เกี่ยวกับ การควบคุม การจัดการ	• <u>ไม่มี</u>สิทธิจัดการห้างหุ้นส่วนจำกัด แต่มีสิทธิควบคุมการจัดการโดยควบคุมคล้ายๆ กับผู้ถือหุ้น คือ มีสิทธิที่จะสอบถามกิจการหรือมีสิทธิในการที่จะตรวจสอบสมุดบัญชีเอกสารของห้าง แต่ไม่มีสิทธิเข้าไปสั่งการให้กระทำการอย่างใดๆ ได้ (ม.1080 ประกอบ ม.1037)	• <u>มี</u>สิทธิจัดการห้างหุ้นส่วนจำกัด

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

เงื่อนไข	จำกัดความรับผิด	<u>ไม่</u> จำกัดความรับผิด
สิทธิ เกี่ยวกับ การควบคุม การจัดการ	• มีสิทธิออกความเห็น แนะนำ ออกเสียงเลือกตั้ง หรือถอดถอนผู้จัดการ (ม.1088) • มีสิทธิค้าขายแข่งกับห้างฯ ได้ (ม.1090) • มีสิทธิได้รับมอบหมายให้ เป็นผู้ชำระบัญชีของห้างฯ ได้ (ม.1089)	• ถ้ามีการตกลงจะให้ ดอกเบี้ยแก่หุ้นส่วนจำพวก ไม่จำกัดความรับผิด ห้างฯ ก็ต้องให้ดอกเบี้ยแก่ห้างฯ จะไม่มีกำไร • ทำการค้าขายแข่งกับ ห้างฯ ไม่ได้

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

เงื่อนไข	จำกัดความรับผิด	ไม่จำกัดความรับผิด
สิทธิ เกี่ยวกับ การควบคุม การจัดการ	• ไม่มีสิทธิเอาชื่อของตนเป็นชื่อห้างฯ หุ้นส่วนนั้นต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกที่สุจริตเสมือนเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด(ม.1081,1082) • ไม่มีสิทธิจัดการงานของห้าง (ม.1087) • ไม่มีสิทธิได้รับเงินปันผลหรือดอกเบี้ย จนกว่าห้างจะมีผลกำไร (ม.1084)	• เข้าเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนอื่นไม่ได้

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

เงื่อนไข	จำกัดความรับผิด	<u>ไม่</u> จำกัดความรับผิด
สิทธิ เกี่ยวกับ การควบคุม การจัดการ	ต้องลงหุ้นด้วยเงิน หรือ ทรัพย์สินเท่านั้น จะลงด้วย แรงงานไม่ได้ (ม.1083)	
ความรับผิด	- รับผิดไม่เกินจำนวนที่ตนรับ จะลงหุ้นในห้างฯ (ม.1077) - รับผิดก็ต่อเมื่อห้างฯ เลิก แล้วเท่านั้น (ม.1095)	ต้องรับผิดร่วมกันใน ระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วน ประเภทเดียวกัน

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

เงื่อนไข	จำกัดความรับผิด	<u>ไม่</u> จำกัดความรับผิด
ความรับผิด	• รับผิดไม่เกินจำนวนที่ตนรับจะลงทุนในห้างฯ (ม.1077) • รับผิดก็ต่อเมื่อห้างฯ เลิกแล้วเท่านั้น (ม.1095)	• ต้องรับผิดใช้หนี้สินทั้งปวงของห้างหุ้นส่วนโดย<u>ไม่จำกัด</u> ความรับผิดทำการผูกพันห้างทำนองเดียวกับห้างหุ้นส่วนสามัญ (ม.1033) • แม้ห้างหุ้นส่วนจำกัดยังไม่เลิกห้าง หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดก็ต้องรับผิด

ห้ามหุ้นส่วนจำกัด

• กรณีห้ามหุ้นส่วนจำกัดยังไม่ได้จดทะเบียน (มาตรา 1079)
ถือว่าเป็นหุ้นส่วนสามัญ จะต้องนำหลักในเรื่องหุ้นส่วน
สามัญมาบังคับใช้

เมื่อได้มีการจดทะเบียนแล้วความเป็นนิติบุคคลของหุ้นส่วน
จำกัดเริ่มขึ้นนับแต่วันจดทะเบียน หุ้นส่วนจำกัดจึงรับมาทั้งสิทธิ
และหน้าที่ของหุ้นส่วนสามัญที่ได้ทำไว้ก่อนที่จะจดทะเบียน

แต่ถ้าหากว่าไม่ได้ทำภายในขอบวัตถุประสงค์ของห้าง หรือทำ
เป็นเรื่องส่วนตัว ห้างที่จดทะเบียนแล้วไม่ต้องรับมา เว้นแต่ ห้างจะไป
รับเอาผลประโยชน์มาให้สัตยาบันในการนั้น จึงต้องรับไปทั้งสิทธิ
และหน้าที่มาด้วย

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

ข้อสังเกต

- (1) ห้างหุ้นส่วนจำกัด**มีบทบัญญัติเฉพาะ**เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องนำบทบัญญัติของห้างหุ้นส่วนสามัญมาใช้บังคับ
- (2) เมื่อห้างหุ้นส่วนจำกัดเลิกกันจะต้องมีการชำระบัญชีเสมอ จะไปตกลงกันให้จัดการทรัพย์สินเป็นอย่างอื่นนอกจากการชำระบัญชีเช่นเดียวกับบทบัญญัติของห้างหุ้นส่วนสามัญ**ไม่ได้**
- (3) หุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบไม่ถูกบังคับห้ามค้าขายแข่งขันกับห้าง เพราะฉะนั้น หุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบนี้เข้าไปค้าขายแข่งกับห้างได้ จึง**ไม่นำ**บทบัญญัติของห้างหุ้นส่วนสามัญมาใช้บังคับ

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

ข้อสังเกต

- (4) หุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัด อาจถือประโยชน์จากบุคคลภายนอกในบรรดาสิทธิอันห้างได้มา แม้กิจการนั้นไม่ปรากฏชื่อหุ้นส่วนนั้นก็ตาม แต่ในห้างหุ้นส่วนสามัญกฎหมายห้ามไม่ให้成为หุ้นส่วนถือสิทธิใดๆ แก่บุคคลภายนอกในกิจการค้าขายซึ่งปรากฏชื่อของตนมาใช้บังคับไม่ได้
- (5) หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบไม่มีสิทธิจัดการห้าง การลงหุ้นจะลงได้เฉพาะเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น จึงไม่นำเรื่องหุ้นส่วนสามัญมาใช้กับหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบเพราะหุ้นส่วนสามารถลงแรงงานได้ด้วย

ห้ามหุ้นส่วนจำกัด

ข้อสังเกต

- (6) หุ้นส่วนจำพวกจำกัดความสามารถโอนหุ้นได้โดยเสรี แต่ในห้ามหุ้นส่วนสามัญนั้นหุ้นส่วนจะชักนำบุคคลภายนอกมาเป็นหุ้นส่วนหรือโอนหุ้นโดยไม่ได้รับความยินยอมจากหุ้นส่วนอื่นไม่ได้ จึงไม่นำเรื่องหุ้นส่วนสามัญมาใช้บังคับกับห้ามหุ้นส่วนจำกัดเฉพาะหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความสามารถ
- (7) หุ้นส่วนประเภทจำกัดความสามารถ มีสิทธิที่จะให้คำแนะนำ ออกความเห็น หรือแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้จัดการได้ ไม่ถือว่าเป็นการสอดเข้าไปจัดการ (ม.1088 วรรคหนึ่ง)

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

ข้อสังเกต

(8) ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิด ที่สอดเข้าไปเกี่ยวข้องจัดการงานของห้าง หุ้นส่วนผู้นั้นต้องรับผิดชอบกันในบรรดาหนี้ทั้งหลายของห้างหุ้นส่วนนั้นโดยไม่จำกัดจำนวน (ม.1088 วรรคสอง) (รับผิดชอบเฉพาะหนี้ทั้งหลายที่ได้สอดเข้าไปจัดกิจการเท่านั้น)

หมายเหตุ

- **การสอดเข้าไป**จะต้องถึงขนาดที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวสอดแทรกในการจัดการห้าง ไม่ใช่ในฐานะเป็นเพียงลูกจ้างของห้างเข้าไปทำหน้าที่หรือเป็นพนักงานของห้างเข้าไปทำหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่หรือตามสัญญาจ้างเท่านั้น
- ม.1088 ใช้บังคับเฉพาะหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดเท่านั้น ถ้าคนที่ไม่ใช่หุ้นส่วนสอดเข้าไปจัดกิจการของห้างก็ไม่เข้ามาตรานี้

ห้ามหุ้นส่วนจำกัด

ข้อสังเกต

- (9) รับผิดโดยไม่จำกัดในหนี้ของห้างที่เกิดขึ้นก่อนจดทะเบียน
เนื่องจากหากยังไม่ได้จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ม.1079
ให้ถือว่าเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ ทำให้หุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดโดย
ไม่จำกัดจำนวนจนกว่าจะได้มีการจดทะเบียน
- (10) ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดได้แสดงด้วยจดหมายหรือ
ใบแจ้งความหรือด้วยวิธีอย่างอื่นให้บุคคลภายนอกทราบว่าได้
ลงหุ้นไว้มากกว่าจำนวนซึ่งได้จดทะเบียน ผู้นั้นจะต้องรับผิดเท่าถึง
จำนวนที่ได้แสดงนั้น (ม.1085)

ห้ามหุ้นส่วนจำกัด

ข้อสังเกต

(11) ข้อซึ่งตกลงกันในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลาย เพื่อจะเปลี่ยนแปลงประเภททรัพย์สินที่ลงหุ้น หรือเพื่อจะลดจำนวนลงหุ้นแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดคนหนึ่งคนใดนั้น ยังไม่เป็นผลแก่บุคคลภายนอกจนกว่าจะได้จดทะเบียน เมื่อได้จดทะเบียนแล้วข้อตกลงนั้น ๆ ก็ย่อมมีผลแต่เพียงเฉพาะแก่หนี้อันห้ามหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นภายหลังเวลาที่ได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น (ม.1086)

* ถ้าหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดถูกฟ้อง ให้รับผิดตาม ม.1079,1082,1085,1086 และ 1088 หุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้เจ้าหนี้เอาชำระหนี้จากทรัพย์สินของห้างก่อนได้ตาม ม.1070 กับ 1071 (ตามเอกสารแนบ)

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

ข้อสังเกต

(12) หุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดไม่ต้องรับผิดชอบเกินกว่าห้างจะเลิก และเจ้าหนี้มีสิทธิฟ้องร้องผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดได้เพียงจำนวนดังนี้ คือ (ม.1095)

- จำนวนลงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วนเท่าที่ยังค้างส่งแก่ห้างหุ้นส่วน
- จำนวนลงหุ้นเท่าที่ผู้เป็นหุ้นส่วนได้ถอนไปจากสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วน
- จำนวนเงินปันผลและดอกเบี้ยซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนได้รับไปแล้วโดยทุจริต

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

ข้อสังเกต

(13) **หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด** เจ้าหนี้จึงฟ้องให้รับผิดได้เมื่อผิดนัดชำระโดยไม่ต้องขอให้ห้างเลิก สิทธิและความรับผิดของหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด

- 1) คุณสมบัติของหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดถือเป็นสาระสำคัญ เมื่อหุ้นส่วนตาย ล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ ห้างหุ้นส่วนจำกัดต้องเลิกตาม ม.1055 (5) และ 1080
- 2) สิทธิจัดกิจการของหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดทำการผูกพันห้างทำนองเดียวกับห้างหุ้นส่วนสามัญ (ม.1033)
- 3) หุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดต้องรับผิดในหนี้ของห้างนั้นโดยไม่จำกัดจำนวน
- 4) แม้ห้างหุ้นส่วนจำกัดยังไม่เลิกห้าง หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดก็ต้องรับผิด

ตัวอย่าง

นายบอย นายนา และนายสมลงทุน ร่วมกันจัดตั้งเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ประกอบกิจการขายเครื่องใช้ไฟฟ้า โดยมี

นายบอยเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดและเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ นายนาและนายสมเป็นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด ผลประกอบกิจการมีกำไรสุทธิ

ต่อมานายสม ไปร่วมทุนกับนายชิต ตั้งเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนประกอบกิจการขายเครื่องใช้ไฟฟ้าเช่นกัน

ตัวอย่าง

โดยนายสม เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการและสถานประกอบกิจการ
ของห้างฯ ทั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน ทำให้รายได้ของห้างฯแรกลดลงเดือนละ
300,000 บาท

ดังนั้น นายบอย และนายนา จะเรียกค่าเสียหายจาก นายสม ได้หรือไม่ ถ้า
นายบอย และนายนา เรียกร้องภายในระยะเวลา 10 เดือนนับแต่เมื่อ นาย
สมได้ประกอบกิจการกับนาย ชิด

ตัวอย่าง

นายบอย และนายนา จะเรียกค่าเสียหายจากนายสม ไม่ได้ เพราะ นายสม เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดซึ่งกฎหมาย (ป.พ.พ. มาตรา 1090) ไม่ได้ห้ามไว้

ดังนั้น นายสม มีสิทธิประกอบกิจการค้าขายได้ทุกชนิดเพื่อประโยชน์ของตนหรือบุคคลภายนอกได้ แม้ว่ากิจการนั้นจะมีสภาพเป็นอย่างเดียวกันกับกิจการค้าขายของห้างหุ้นส่วนจำกัด

● จปการนำเสนอ